

Uvod

Veza etnologije i identiteta dobro je poznata i već razmotrena u mnogim etnološkim radovima na temu identiteta pojedinaca ili skupina ili pak utjecaja kulturnih ili društvenih pojava na oblikovanje pojedinačnih ili skupnih identiteta. Svjedoče nam o tome brojne etnološke studije koje za fokus imaju, primjerice, kulturu i različitost skupina, ulogu baštine za zajednicu, važnost simbola za pojedince i grupe ili pak kulturu kao polazište za intra i inter grupnu koheziju, harmoniju, stabilnost, kooperaciju i integraciju, odnosno njima opozitne manifestacije. Dio koji je manje istražen i koji se želi istraživački istaknuti ovom knjigom jest uloga identiteta (i etnologije) u procesima transformacije društava, kultura ili pojava, primjerice i same etnološke discipline. Pitanje koje se nalazi u podlozi ovdje prezentiranih studija jest kako se pomiču promjena ili transformacija fenomena s njegovim distinktivnim no ipak cjelovitim, očuvanim i svima prepoznatljivim manifestiranjem.

Studije su fokusirane na različite pojave s intencijom da se spomenuta pitanja razmotre u što širem tematskom obzoru. Mora se istaknuti i da su polazište za ove studije već objavljeni radovi, koji su izabrani i zbog druge, ne samo tematske svrhe. Radi se u najvećoj mjeri o radovima nastalima u međunarodnim istraživanjima, predstavljanim na međunarodnim konferencijama te objavljenima u zbornicima radova u Rusiji, Ukrajini, Srbiji i Bugarskoj, dijelom i na u njima standardnim jezicima. Kako su svi navedeni radovi gotovo nepristupačni domaćoj znanosti i javnosti njihovom izmjenom i doradom te objavom u ovoj knjizi želi ih se učiniti dostupnima svima zainteresiranim. Objavljenim studijama dodana je i ona neobjavljena o godišnjim običajima Hrvata u Boki Kotorskoj, koja je uvrštena u knjigu ne samo jer je tematski vezana uz njezin sadržaj već i jer želi javnosti predstaviti rezultate izvornog istraživanja kulturnih praksi na koje je ova hrvatska zajednica u susjednoj državi iznimno ponosna i koje su u osnovi utemeljenja njezina identiteta.

Rad na kojemu je zasnovana prva studija jest „Culture and Identity of Bulgarians in Zagreb, Croatia from 19th to 21st century“, a objavljen je u Godišnik na Sofijskija universitet Sv. Kliment Ohridski. Izdavač je Naučen centr za slavano-vizantijski proučvanja Ivan Dujčev, br. 100 iz 2019. godine. Osnova je druge studije rad „Etnologiya v Zagrebskom universitete (2005-2017 gg.)“, objavljen u Sovremennaya evropeyskaya sociokul'turnaya antropologiya i etnologiya. Istoriograficheskie ocherki, zborniku koji je uredila Martinova, M.J. Knjigu je objavio Institut etnologii i antropologii im. Mikluho-Maklaya Rossiyskoy akademii nauk iz Moskve u 2018. godini. U osnovi je treće studije rad „Igra i transcencija“, objavljen u zborniku Antropologija sporta, igara i detinjstva: zbornik radova u čast dr Aleksandra Krela (1968–2021). Izdavač knjige je Filozofski fakultet u Beogradu, a otisnuta je 2022. godine. Četvrta studija utemeljena je na radu „Voda u tradiciyniy kulturi horvativ ta galichan“, objavljenom u zborniku Ukrajina i Horvatiya: Istorichni paraleli. Suizdavači su knjige Etnološko društvo Bojky iz Drogobycha, Ukrajina te Katedra za ukrajinski jezik i književnost i Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zbornik je izdan 2019. godine. Kako je već rečeno peta studija još nije objavljena i zasnovana je na izvornoj građi i istraživanju autora u Boki Kotorskoj tijekom 2009. godine.

Za stvaranje radova zahvalnost dugujem suautoricama Marini Kerimovoj i Ani Antolković te suautoru Orestu Vylchinskom, za čijim preranim odlaskom žal moram istaknuti i ovom prilikom. Svim kolegicama i kolegama koji su mi omogućili istraživanja u svojim zemljama te tako učinili rad na ovim studijama mogućim zahvaljujem od srca. Ne samo jer su rad jednog hrvatskog etnologa učinili vidljivim u svojim zemljama već i jer su mi omogućili da područjem istraživanja izađem izvan područja Hrvatske te se tako obogatim ne samo u znanstvenom i kulturnom smislu već iznad svega kao osoba. Kako je svim našim današnjim standardnim slavenskim jezicima podloga bio srednjovjekovni crkvenoslavenski zahvalu im, kao i suautorima, upućujem na njemu: Благодарю!